

TEXTO BILINGÜE

1ª parte: Versión en lengua española ➔

TEXT BILINGÜE

➔ 2a part: Versió en llengua catalana

GEDE Grupo de Estudio de Mujeres y Deporte

María del Carmen Ribé. Del deporte a la biblioteca, de la biblioteca al deporte

Maria Lluïsa Berasategui

Biblioteca de l'Esport. Secretaria General de l'Esport
Generalitat de Catalunya

Introducción

El 9 de enero del 2001 se cumplieron diez años de la muerte de M. del Carmen Ribé, bibliotecaria ejemplar y entusiasta practicante de atletismo. Con motivo de su fallecimiento los profesores Jordi Castellanos y Assumpció Estivill¹ elogiaron los aspectos más destacados de una profesional que vivió su faceta de deportista activa y de bibliotecaria estudiosa del deporte.

Trayectoria deportiva

María del Carmen Ribé Ferré nació en Reus el 2 de mayo de 1920. Cuando aún era una niña se trasladó con su familia a Barcelona, y en 1933 ingresó en el Institut Escola de la Generalitat para estudiar bachillerato.² Allí fue donde nació su afición por el deporte en general y por el atletismo

en particular, debido a la importancia que el doctor Estalella, director de la modélica institución, daba al ejercicio físico. El interés de María del Carmen por el atletismo no fue casual. Además de disponer de unas extraordinarias cualidades físicas, como recuerda su compañera de pupitre Isidra Maranges, tuvo como profesor de deportes en el Institut Escola a Jaume Àngel, campeón de atletismo en la prueba de 1.500 m, quien despertó y potenció, en ella, estas cualidades.

F. Martín Julià publicó un artículo en *La Publicidad*³ en 1936 con el sugestivo título de "La magna obra deportiva del Institut Escola: Jaume Àngel, forjador de atletas". Entre otras reflexiones el articulista decía:

"Àngel, siguiendo la táctica del Institut Escola, de enseñar sin que el alumno sepa prácticamente que estudia, los ha

iniciado en los rígidos entrenamientos atléticos sin que ninguno de ellos se haya dado cuenta". "Los alumnos lo hacen todo. El profesor deja caer un consejo en medio de una carrera, o de un salto, o de un lanzamiento..."

Ribé se entrenaba en el campo de la Bordeta y competía en el Estadio de Montjuïc. Fue una destacada velocista y saltadora, como lo demuestran las marcas que consiguió.

El 5 de junio de 1937 la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya (FNEC) organizó un festival en el Estadio a beneficio de una colonia de niños refugiados. Actuaron estudiantes de la FNEC, del BUC (Barcelona Universitari Club) y alumnos y exalumnos del Institut Escola. Aquella tarde se batieron varios récords, Jaume Àngel y Lluís Pratsmarsó.⁴ Eran

1. J. Castellanos. "Carme Ribé, *in memoriam*". *Avui*, 19 de enero de 1991, p. 26; A. Estivill "Record de Carme Ribé (1920-1991)". *Item*, 8 (enero-junio), 1981, pp. 80-82.
 2. M. Del Carme Ribé fue amiga de sus amigos. Lo pude comprobar durante los años que la conocí y me lo confirmó Teresa Rovira, bibliotecaria amiga suya, que fue mi profesora, primero en la Escuela y posteriormente compañera de profesión y siempre maestra. Ella misma me facilitó una entrevista con la señora Isidra Meranges, compañera de clase de María del Carme Ribé en el Institut Escola. Agradezco a ambas los datos bibliográficos que me han facilitado, así como que me hayan concedido un rato de su tiempo en unas calurosas tardes del verano barcelonés.
 3. *La Publicitat*, 9 de febrero de 1936, p. 8.
 4. *El Mundo Deportivo*, 5 de junio de 1937, p. 2.

tiempos de guerra y las noticias no se daban con precisión. Unos días más tarde, el 16 de junio, *El Mundo Deportivo* hacía pública una rectificación enviada por el estadístico J. Aguilà, desde el frente de Aragón. Según esta fuente María del Carme Ribé, consiguió unas marcas que batieron dos récords de España.⁵ Ribé había hecho 60m en 8'' 3 y en salto de longitud 4,77m.⁶

Por méritos propios Ribé fue seleccionada para participar, como miembro de la delegación del Comité Catalán pro Deporte Popular, en la III Olimpiada Obrera de Amberes en julio de 1937. Esta participación se siguió a través de las páginas del *Mundo Deportivo*, que por aquel entonces llevaba el subtítulo: "diario de deportes y de guerra".

Antes de que marcharan los seleccionados catalanes, durante un festival benéfico en el Campo del Español, desfilaron para efectuar la promesa olímpica. En medio de una ensordecadora ovación salía Ribé, llevando la bandera catalana, mientras sonaban los acordes de "Els Segadors". En la tribuna de autoridades se encontraban el Dr. Soler Damians, Comisario de Educación Física y Deportes, Guomersind Brunet, del Comité Catalán pro Deporte Popular y Álvaro Menéndez, presidente del Consejo Nacional de Educación Física y Deportes, entre otros dirigentes del deporte amateur. En nombre de los seleccionados, Francesc Parramon leyó la solemne promesa.⁷

En los Juegos Populares de Amberes, la actuación de María del Carme Ribé fue discreta. Se clasificó para las semifinales de 100m, pero no llegó a superarlas.⁸ Sin embargo, ella misma explicaba que la experiencia personal vivida fue muy enriquecedora.

Su voluntad de vivir el mundo del deporte hizo que siguiese un curso organizado por la Escuela de Monitores del Comisariado de Educación Física y Deportes de la Generalitat. Efectivamente, el 29 de septiembre de 1937 firmaba la solicitud de inscripción en dicha escuela y el 8 de octubre de 1938 recibía el título.⁹

Cuando el deporte de las mujeres pasó a manos de la Sección Femenina de la FET y de las JONS, se instauraron los Campeonatos Nacionales de Gimnasia y se prohibió la práctica de determinados deportes. El atletismo fue uno de los vetados a las mujeres.

En 1947 la Federación Catalana de Atletismo decidió introducir nuevamente las pruebas femeninas en los Campeonatos Generales de Cataluña de Atletismo. Según Francesc Castelló, juez-árbitro de atletismo de reconocido prestigio, fue una especie de sublevación a la actitud retrógrada de la Sección Femenina.¹⁰ En las pruebas celebradas en el Estadio de Montjuïc del 6 de julio de 1947 Ribé consiguió el primer lugar en salto de altura, con una marca de 1,20 m y también en salto de longitud con 4,16 m.¹¹ En la crónica de *El Mundo Deportivo* firmada por Guerau García, el insigne atleta y periodista afirmaba:

"La señorita Ribé, como se preveía, venció en longitud y podía haber hecho una mejor marca ya que falló un salto que le hubiera dado al menos 15 o 20 centímetros más". También fue para la misma atleta el salto de altura.¹²

Ribé había tenido que luchar muy duro por el hecho de ser mujer y amante del atletismo. Sin lugar a dudas experimentó sensaciones y emociones muy diferentes. Junto a la alegría por la marca conseguida

y el orgullo de encabezar un desfile de atletas con la "senyera", tuvo que asumir que era practicante de un deporte considerado masculinizante por la ideología imperante. En un artículo de la revista *Atletismo* de la Federación Catalana de 1949 el autor que firmaba con las iniciales JMS para justificar que aquel año no se habían celebrado los Campeonatos de Cataluña de Atletismo femenino decía:

"Desde luego, casi podríamos profetizar que nunca una muchacha española llegará a "recordwoman" precisamente por ser mujer y española... hace unas semanas las gráciles mallorquinas han ganado el primer premio de concurso mundial de coros y danzas..."¹³

En la Cataluña de los años cuarenta quedaba lejano el recuerdo de las atletas de antes de la guerra como Rosa Castellort o Anna Tugues. Es evidente que a la mujer se le había asignado otro papel.

A pesar de ello, María del Carme Ribé representó un modelo característico de mujer dentro de la clase media catalana. Era bibliotecaria, practicaba atletismo y le gustaba nadar, características que indicaban una voluntad de autonomía nada frecuente entre las mujeres de su época.

Trayectoria profesional

En 1937 Ribé ejerció de maestra y en octubre de 1938 ingresó en la Escuela de Bibliotecarias para cursar la carrera. Ahí se encontró con un espléndido cuadro de profesores.¹⁴ Los nombres de Carles Riba, Manuel Montoliu, Jordi Rubió o Ramón d'Alòs contrastaban con los grises profesores de la posguerra. El 18 de junio de 1941 hizo el examen de revalida y consiguió el título. Inicialmente trabajó como bibliotecaria en la empresa privada, con-

5. Agradezco esta información a la Sra. María Rita Ribé, sobrina de María del Carme. También he de agradecerle que me haya facilitado las fotografías de María del Carme en el Estadio.

6. *El Mundo Deportivo*, 16 de junio, 1937, p. 2.

7. *El Mundo Deportivo*, 23 de junio, 1937, p. 1.

8. *El Mundo Deportivo*, 5 agosto, 1937, p. 1.

9. El archivo requisado de la Comisaría de Educación Física y Deportes puede consultarse en microfilm en el Archivo Nacional de Cataluña. La Carpeta 230 contiene la documentación sobre M. del Carme Ribé. Cfr. Legajo 268/6 números 12-16.

10. Agradezco al Sr. Francesc Castelló la información que me ha facilitado sobre la trayectoria deportiva de M. del Carme Ribé y sobre la época que compitió.

11. *Atletismo: circular de la Federación Catalana de Atletismo*, 40, (Octubre), 1947, p. 22.

12. G. García. *El Mundo Deportivo*, 7 julio 1947, p. 2

13. Nuestro atletismo femenino. *Atletismo: circular de la Federación Catalana de Atletismo*, 61, (Julio, 1949), pp.12, 19.

14. A. Estivill, *Op. cit.*, p. 80.

cretamente en la fábrica de automóviles Hispano Suiza, desde 9 de diciembre de 1941 hasta el 31 de enero de 1945. Se presentó a las oposiciones convocadas por la Diputación Provincial de Barcelona en el 1956 y consiguió la plaza de directora de la Biblioteca Popular "Santa Oliva" de Olesa en noviembre de 1956. A partir de ese momento comenzó su amistad con Teresa Rovira, que era la bibliotecaria de Esparraguera. Posteriormente, se incorporó a la Biblioteca de Cataluña, denominada Biblioteca Central, donde trabajó en diversas secciones hasta 1981, cuando ganó la plaza de directora de la Biblioteca Popular de la Santa Creu i Sant Pau, donde permaneció hasta su jubilación en 1986.

En cuanto a sus publicaciones, se pueden consultar los diferentes catálogos de las bibliotecas catalanas, como el del CCUC y el manual de la Biblioteca de Cataluña, los índices del *Anuario de la Biblioteca Central y de las Bibliotecas Populares y especiales* y de la revista *Biblioteconomía*. La consulta de este material sugiere que Ribé tuvo interés por tres ámbitos temáticos: los trabajos bibliográficos –sobre literatura infantil y sobre revistas catalanas–, los de literatura catalana, –narrativa y estudios– y los aplicados al deporte.

a) En cuanto a los estudios de bibliografía y de literatura catalana hay que nombrar:

- *Índex de la revista de lo Gay Saber, 1ª época 1868-1869*. Premio Ramón d'Alòs-Moner, concedido en 1966 por el Institut d'Estudis Catalans al mejor

índice establecido con un criterio científico en una revista catalana del s. XIX. Editado por la Editorial Barcino y la Fundación Jaume I en 1988.

- *Del dia a la nit*. Novela publicada en 1968 por la editorial Cadí.
- *Bibliografía histórica del libro infantil en catalán*, en colaboración con Teresa Rovira. Con esta obra consiguieron el premio de investigación de libros infantiles del Ministerio de Cultura en 1971 y se publicó por el ANABA en 1972.
- *Estudio crítico y literario de la "Revista (1915 – 1936)"*, fue su tesis de licenciatura que presentó en la Universidad Autónoma de Barcelona. Editado por la Editorial Barcino y la Fundación Jaume I en 1983.

b) Bibliografía deportiva:

- Maria del Carme Ribé pudo familiarizarse con los fondos bibliográficos deportivos durante los años que trabajó en la biblioteca particular de J. A. Samanranch, de la cual confeccionó, cuidadosamente, los catálogos de autores, de materias y sistemáticos. El *Manuel d'éducation physique, gymnastique et morale* de Amorós, la colección "Los Sports" de la librería Sintes, el reporte oficial de los Juegos Olímpicos de Los Ángeles de 1932 o la revista *Los Deportes* son algunas de las obras que pasaron por sus manos.
- Por otro lado colaboró con la Encyclopédia de la Mujer con un artículo titulado "Gimnasia y deportes".¹⁵ Se trata de un largo artículo que se inicia con unas definiciones sobre la cultura física y la gimnasia de mantenimiento. Posterior-

mente hace una presentación general del deporte moderno y una breve introducción a los deportes. Esta obra, profusamente ilustrada, termina con una referencia a los Juegos Olímpicos y una inteligente reflexión sobre la paulatina incorporación de la mujer en los Juegos.

- Finalmente, Ribé colabora en un monográfico dedicado al Institut Escola.¹⁶ En aquella ocasión evocaba la clase de educación física. La lectura de este artículo, que tituló "L'educació física: una volta més" me ha parecido concluyente a la hora de definir su manera de ser y de hacer. En el artículo, Maria del Carme, haciendo memoria de los entrenamientos en el Campo de la Bordeta, recuerda que un día el entrenador, Jaume Àngel, cuando ya llevaban un rato entrenando y ella sólo tenía ganas de sentarse en la hierba, le dijo: "una volta més" (una vuelta más) y ella la dio.

La amiga Ribé siempre supo dar una vuelta más en todas las facetas de su vida.

15. M. del Carme Ribé. "Gimnasia y deporte". Dentro de: Encyclopédia de la Mujer. Barcelona: Vergara, 1961, pp. 97-188.

16. M. Del Carme Ribé. "L'educació física: una volta més". Dentro: L'Institut-Escola: 1932 – 1939 un fructífer assaig per al segon ensenyament. (Grans Temes L'Avenç 2), pp. 42-43.

GEDE Grup d'Estudi de Dones i Esport

M. del Carme Ribé. De l'esport a la biblioteca, de la biblioteca a l'esport

Maria Lluïsa Berasategui

Biblioteca de l'Esport. Secretaria General de l'Esport
Generalitat de Catalunya

Introducció

El 9 de gener del 2001 s'han complert els deu anys de la mort de la M. del Carme Ribé, bibliotecària exemplar i entusiasta practicant de l'atletisme. Amb motiu del seu traspàs, els professors Jordi Castellanos i Assumpció Estivill¹ van elogiar els aspectes d'una professional que va viure i sentir la cultura catalana. Ara, al cap dels anys, m'agrada glossar també la seva faceta d'esportista practicant i bibliotecària estudiosa de l'esport.

Trajectòria esportiva

M. del Carme Ribé i Ferré va néixer a Reus el 2 de maig de 1920. De nena es traslladà amb la seva família a Barcelona i el 1933 ingressà a l'Institut Escola de la Generalitat per estudiar-hi el batxillerat.² Allà, nasqué la seva afeció per l'esport en

general i per l'atletisme en particular, atesa la importància que donava a l'exercici físic el doctor Estalella, director de la modèlica institució.

L'interès de la M. del Carme per l'atletisme no fou casual. Ultra disposar d'unes extraordinàries qualitats físiques, com recorda la seva companya de pupitre, Isidra Maranges, tingué com a professor d'esports a l'Institut Escola en Jaume Àngel, campió d'atletisme en la prova de 1500 m, que desvetllà i potenció aquestes qualitats.

F. Martí i Julià publicava un article a *La Publicitat*,³ el 1936, amb el suggestiu títol de "La magna obra esportiva de l'Institut Escola: Jaume Àngel forjador d'atletes". Entre altres reflexions l'articulista deia:

"Àngel, seguint la tàctica de l'Institut Escola, d'ensenyar sense que l'alumne sàpiga

gairebé que estudia, els ha iniciat en el rígids entrenaments atlètics sense que cap d'ells se'n doni compte".

"Els alumnes ho fan tot. El consell del professor emergeix d'esquitllentes enmig de la cursa, o d'un salt, o d'un llançament..."

Ribé s'entrenava al camp de la Bordeta i competia a l'Estadi de Montjuïc. Fou una destacada velocista i saltadora, com ho demostren les marques aconseguides.

El 5 de juny de 1937, la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya (FNEC) organitzà un festival a l'Estadi a benefici d'una colònia de nens refugiats. Hi actuaren estudiants de la FNEC, del BUC (Barcelona Universitari Club) i alumnes i exalumnes de l'Institut Escola. Aquella tarda varen batre rècords Jaume Àngel i Lluís Pratsmarsó.⁴ Eren temps de guerra i les notícies no es donaven amb precisió. Uns dies més tard, el 16 de juny, *El Mundo*

1. J. Castellanos. "Carme Ribé, 'in memoriam' ". *Avui*, 19 gener 1991, pàg. 26 ; A. Estivill. "Record de Carme Ribé (1920-1991)". *Item*, 8 (gener-juny), 1981, pàg. 80-82.

2. M. del Carme Ribé fou amiga dels seus amics. Ho vaig poder palpar els anys que la vaig conèixer i m'ho va confirmar Teresa Rovira, bibliotecària amiga seva, professora meva a l'Escola primer, després companya de professió i sempre mestra. Ella mateixa em facilità una entrevista amb la senyora Isidra Meranges, companya de classe de M. del Carme a l'Institut. Agraeixo ambdues les dades biogràfiques que m'han facilitat, així com que em concedissin una estona del seu temps unes caloroses tardes de l'estiu barceloní.

3. *La Publicitat*, 9 febrer 1936, pàg. 8.

4. *El Mundo Deportivo*, 5 Junio 1937, pàg. 2.

Deportivo feia pública una rectificació que els havia enviat l'estadístic J. Aguilà des del front de l'Aragó. Segons aquesta font, M. del Carme Ribé aconsegui unes marques que van fer caure dos rècords d'Espanya.⁵ Ribé havia fet 60m en 8''3 i en salt de longitud 4,77.⁶

Per mèrits propis, Ribé fou seleccionada per participar, com a membre de la delegació del Comitè Català pro Esport Popular, a la III Olimpíada Obrera d'Anvers, el juliol de 1937. D'aquesta participació se'n feren ressò les pàgines d'*El Mundo Deportivo*, que aleshores portava per subtítol "diario de deportes y de guerra".

Abans de marxar els seleccionats catalans, durant un festival benèfic al Camp de l'Espanyol, van desfilar per efectuar la promesa olímpica. En mig d'una eixordadora ovació sortia Ribé, portadora de la senyera catalana, i als acords dels Segadors. A la llotja d'autoritats hi havia el Dr. Soler Damians, Comissari d'Educació Física i Esports, Gumersind Brunet, del Comitè Català pro Esport Popular i Àlvaro Menéndez, president del Consejo Nacional de Educación Física y Deportes, entre altres dirigents de l'esport amateur. En nom dels seleccionats, Francesc Parramon va llegir la solemne promesa.⁷

Als Jocs Populars d'Anvers, l'actuació de M. del Carme Ribé fou discreta. Es classificà per a les semifinals de 100 m, però no va aconseguir superar-les.⁸ Malgrat això, ella mateixa explicava que l'experiència personal viscuda li fou molt enriquidora.

La seva voluntat de viure el món de l'esport féu que següis un curs organitzat per l'Escola de Monitors del Comissariat d'Educació Física i Esports de la Generalitat. Efectivament, el 29 de setembre de

1937 M. del Carme Ribé i Ferré signava la sol·licitud d'inscripció a dita escola i el 8 d'octubre de 1938 en rebia el títol.⁹

Quan l'esport de les dones passà a mans de la Sección Femenina de la FET y de las JONS, aquesta organització instaurà els Campeonatos Nacionales de Gimnasia i prohibí la pràctica de determinats esports. L'atletisme fou un dels vetats a les dones.

El 1947, la Federació Catalana d'Atletisme decidí introduir novament les proves femenines als Campionats Generals de Catalunya d'Atletisme. A parer del Sr. Francesc Castelló, jutge-àrbitre d'atletisme de reconegut prestigi, va ser una mena de sublevació a l'actitud carrinçona de la Sección Femenina.¹⁰ A les proves celebrades a l'Estadi de Montjuïc el 6 de juliol de 1947, Ribé aconsegui el primer lloc en salt d'alçada, amb una marca d'1,20 m i també en salt de longitud amb 4,16 m.¹¹ A la crònica d'*El Mundo Deportivo* signada per Guerau Garcia, l'insigne atleta i periodista afirmava:

*"La señorita Ribé, como se preveía, venció en longitud y podía haber dado mejor marca ya que falló un salto que le hubiera dado al menos 15 o 20 cm". También fue para la misma atleta el salto de altura.*¹²

Segons m'explica el Sr. Castelló, en aquella ocasió Ribé competia com a atleta independent, però s'havia afiliat al C.D. Hispano Francès, perquè era un club de tarannà avançat i un dels pocs que feia atletisme femení. Després d'aquests campionats la M. del Carme es retirà de l'atletisme de competició. Tenia 27 anys. Ribé havia hagut de lluitar de valent pel fet de ser dona i amant de l'atletisme. Sens dubte experimentà sensacions i emocions molt diferents. Al costat de la joia per la marca aconseguida i l'orgull

d'encaçalar una desfilada d'atletes amb la senyera, li calgué assumir que era practicant d'un esport considerat masculinitzant per la ideologia imperant. En un article de la revista *Atletismo* de la Federació Catalana, de 1949, l'autor, que signava amb les inicials J.M.S., per justificar que aquell any no s'havien celebrat els Campionats de Catalunya d'Atletisme femení deia:

"Desde luego, casi podríamos profetizar que nunca una muchacha española llegaría a 'recordwoman' precisamente por ser mujer y española... hace unas semanas las gráciles mallorquinas han ganado el primer premio del concurso mundial de coros y danzas..."¹³

A la Catalunya dels anys quaranta quedava llunyà el record de les atletes d'abans de la guerra, com Rosa Castellort o Anna Tugues. És evident que a la dona se li havia assignat un altre paper.

Malgrat això, M. del Carme Ribé representà un model característic de dona dins la classe mitjana catalana. Era bibliotecària, feia atletisme i li agradava nedat, trets que indicaven una voluntat d'autonomia no gens freqüent entre les dones de la seva època.

Trajectòria professional

El 1937 Ribé exercí de mestra i l'octubre de 1938 ingressà a l'Escola de Bibliotecàries per cursar-hi la carrera. Allà es trobà amb un esplèndid quadre de professors.¹⁴ Els noms de Carles Riba, Manuel de Montoliu, Jordi Rubió o Ramon d'Alòs, contrasten amb la grisor del professorat de la postguerra. El 18 de juny de 1941 féu l'examen de revàlida i obtingué el títol. Inicialment treballà com a bibliotecària a l'empresa privada, concretament, a la

5. Agraeixo aquesta informació a la Sra. Maria Rita Ribé, neboda de la Maria del Carme. També he d'agrair-li que m'hagi facilitat les fotografies de la Maria del Carme a l'Estadi.
6. *El Mundo Deportivo*, 16 Juny, 1937, pàg. 2.

7. *El Mundo Deportivo*, 23 Juliol, 1937, pàg. 1.

8. *El Mundo Deportivo*, 5 Agost 1937, pàg. 1.

9. L'arxiu requisat de la Comissaria d'Educació Física i Esports pot consultar-se en microfilm a l'Arxiu Nacional de Catalunya. La carpeta 230 conté documentació sobre M. del Carme Ribé. Cfr. Iigall 268/6 números 12-16.

10. Agraeixo el Sr. Francesc Castelló la informació que m'ha facilitat sobre la trajectòria esportiva de M. del Carme Ribé i sobre l'època en què competí.

11. *Atletismo: circular de la Federación Catalana de Atletismo*, 40, (Octubre), 1947, pàg. 22.

12. G. García. *El Mundo Deportivo*, 7 Juliol 1947, pàg. 2.

13. Nuestro atletismo femenino. *Atletismo: circular de la Federación Catalana de Atletismo*, 61, (Juliol, 1949), pàg. 12, 19.

14. A. Estivill, *Op. cit.*, pàg. 80.

fàbrica d'automòbils Hispano Suiza, del 9 de desembre de 1941 fins al 31 de gener de 1945. Es presentà a les oposicions convocades per la Diputació Provincial de Barcelona el 1956 i obtingué la plaça de directora de la Biblioteca Popular "Santa Oliva", d'Olesa, el novembre de 1956. Aleshores inicià l'amistat amb Teresa Rovira, que era la bibliotecària d'Esparreguera. Més endavant, s'incorporà a la Biblioteca de Catalunya, denominada Biblioteca Central i hi treballà en diverses seccions, fins que el 1981 guanyà la plaça de directora de la Biblioteca Popular de la Santa Creu i Sant Pau. Hi va romandre fins a la seva jubilació, el 1986.

Pel que fa a les seves publicacions, es poden consultar els diferents catàlegs de les biblioteques catalanes, com ara el del CCUC i el manual de la Biblioteca de Catalunya, els índexs de l'*Anuario de la Biblioteca Central y de las Bibliotecas Populares y especiales* i de la revista *Biblioteconomia*. La consulta d'aquest material suggereix que Ribé s'interessà per tres àmbits temàtics: els treballs bibliogràfics –sobre literatura infantil i sobre revistes catalanes–, els de literatura catalana –narrativa i estudis– i els aplicats a l'esport.

a) Quant als estudis de bibliografia i de literatura catalana cal esmentar:

- *Índex de la revista de lo Gay Saber, 1a època 1868-1869*. Premi Ramon d'Arlós-Moner, concedit el 1966 per l'Institut d'Estudis Catalans al millor índex establert amb un criteri científic a una revista catalana del s. XIX. Editat per

l'Editorial Barcino i la Fundació Jaume I el 1988.

- *Del dia a la nit*. Novel·la publicada el 1968 per l'editorial Cadí.
- *Bibliografía histórica del libro infantil en catalán* en col·laboració amb Teresa Rovira. Amb aquesta obra obtingueren el premi d'investigació de llibres infantils del Ministerio de Cultura el 1971, i fou publicada per l'ANABA el 1972.
- *Estudi crític i literari de "La Revista" (1915-1936)*, fou la seva tesi de llicenciatura que presentà a la Universitat Autònoma de Barcelona. Editat per l'editorial Barcino i la Fundació Jaume I el 1983.

b) Bibliografia esportiva:

- M. del Carme Ribé pogué familiaritzar-se amb fons bibliogràfics esportius durant els anys en què treballà a la biblioteca particular de J. A. Samaranch. Hi confeccionà acuradament els catàlegs d'autors, de matèries i sistemàtic. El *Manuel d'éducation physique, gymnastique et morale* d'Amorós, la col·lecció "Los Sports" de la llibreria Sintes, el report oficial dels Jocs Olímpics de Los Àngeles de 1932 o la revista *Los Deportes*, són algunes de les obres que passaren per les seves mans.
- D'altra banda, col·laborà a l'Encyclopedia de la Mujer amb un article titulat "Gimnasia y deportes".¹⁵ Es tracta d'un llarg article que s'inicia amb unes definicions sobre la cultura física i la gimnàstica de manteniment. Més endavant fa una presentació general de l'esport modern i una breu introducció

als esports. Obra profusament il·lustrada, acaba amb una referència als Jocs Olímpics i una intel·ligent reflexió sobre la gradual incorporació de la dona als Jocs.

- Finalment, Ribé col·laborà en un monogràfic dedicat a l'Institut Escola.¹⁶ En aquella ocasió n'evocava la classe d'educació física. La lectura d'aquest article, que titulà "L'educació física: una volta més" m'ha semblat concloent per definir la seva manera de ser i de fer. A l'article, la M. del Carme, tot fent memòria dels entrenaments al Camp de la Bordeta, recorda que un dia l'entrenador, en Jaume Àngel, quan ja duien una bona estona d'entrenament i ella només tenia ganes de jeure a la gespa del camp li va dir "una volta més", i ella la va fer.

L'amiga Ribé va saber fer sempre una volta més en totes les facetes de la seva vida.

15. M. del Carme Ribé. "Gimnasia y deporte". Dins: *Enciclopedia de la Mujer*. Barcelona: Vergara, 1961, pàg. 97-188.

16. M. del Carme Ribé. "L'educació física: una volta més". Dins: *L'Institut-Escola: 1932-1939 un fructífer assaig per al segon ensenyament*. (Grans Temes L'Avenç, 2), pàg. 42-43